C/2024/6865

28.11.2024

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

Konnektivitetspaketet om digitala nät och digital infrastruktur

(yttrande på eget initiativ)

(C/2024/6865)

Föredragande: **Isabel CAÑO AGUILAR**

Medföredragande: **Maurizio MENSI**

Rådgivare	Sergio SANTILLÁN (för föredraganden) Federico MARINI BALESTRA (för medföredraganden)
Beslut av plenarförsamlingen	15.2.2024
Rättslig grund	Artikel 52.2 i arbetsordningen
Ansvarig sektion	Sektionen för transporter, energi, infrastruktur och informationssamhället
Antagande av sektionen	18.7.2024
Antagande vid plenarsessionen	18.9.2024
Plenarsession nr	590
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	169/0/0

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) framhåller den digitala ekonomins betydelse för EU:s ekonomi och fördelarna med sammanlänkningsmöjligheter för bostäder, kollektivtrafik, hälso- och sjukvård samt personliga relationer.

1.2 EU har antagit nya förordningar om den digitala ekonomin och har också anpassat sin industripolitik. För att främja detta område, som är avgörande för den sociala och ekonomiska utvecklingen, krävs dock ytterligare beslut. Vitboken om hur vi hanterar Europas behov av digital infrastruktur är ett steg mot detta mål. Mot bakgrund av det nya tekniska och marknadsrelaterade sammanhanget är det viktigt att skapa lika villkor för alla aktörer i det digitala ekosystemet och se till att konsumenterna skyddas på samma sätt oberoende av leverantören.

1.3 EU står inför många utmaningar när det gäller

— teknikområdet,

— investeringar, eftersom det krävs betydande, samordnade investeringar på mer än 200 miljarder euro från den offentliga och den privata sektorn,

— att uppnå en mer integrerad inre marknad på telekommunikationsområdet,

— behovet av att komma till rätta med en splittrad strategi för radiospektrumförvaltning,

— att inrätta ett regelverk som garanterar lika villkor för digitala operatörer,

— att övervinna det alltför stora beroendet av stora leverantörer från tredjeländer,

— behovet av att öka innovationsförmågan och den industriella kapaciteten i hela värdekedjan för telekommunikationer,

— hållbarhet,

— säkerheten och motståndskraften i kommunikationsnät, inbegripet undervattenskablar.

1.4 Fragmenteringen beror inte enbart på olika verkställande myndigheter, utan också på skillnader i hur olika medlemsstater införlivar direktiv, och därför föreslår EESK att man bör vidta följande åtgärder:

— Prioritera lagstiftning genom förordningar där det är möjligt.

— Tillämpa principen om en enda myndighet enligt europeiska standarder.

— Påskynda certifieringsprocessen, som för närvarande kan ta 12 eller till och med 24 månader.

— Tillämpa ursprungslandsprincipen i stället för den allmänna auktorisationsordningen på nationell nivå.

— Offentliggöra lämpliga riktlinjer för kvalifikationer och bestämmelser som är tillämpliga enligt den europeiska kodexen för elektronisk kommunikation.

— Fastställa en realistisk tidsfrist för nedsläckning av kopparnät.

— Påskynda utbyggnaden av nästa generations nät.

— Harmonisera de bestämmelser som är tillämpliga på nummerresurser.

1.5 EESK förespråkar skapandet av starka aktörer inom marknadsekonomin som främjar sysselsättning och social dialog i linje med europeiska värden.

1.6 För det fortsatta arbetet föreslår EESK följande:

— Konnektivitet. Spektrumharmoniseringen i EU bör stärkas.

— Riskkapitalinvesteringar bör främjas.

— Investeringar bör göras i infrastruktur som kan stödja en mer omfattande användning av AI.

— EU:s kritiska infrastruktur bör säkras: cybersäkerhet för reglerade enheter.

2. **Inledning**

2.1 Digital teknik har en långtgående inverkan på konkurrenskraften för EU:s ekonomi och främjar ökad effektivitet och innovation.

2.2 Sammanlänkning gynnar människor på flera olika sätt, t.ex. genom

— säkrare och mer energieffektiva arbetsplatser,

— billigare och renare kollektivtrafik,

— möjligheter till effektivare hälso- och sjukvårdssystem, banksystem, sociala trygghetssystem och skattesystem samt en mer utbredd användning av artificiell intelligens.

2.3 För att behålla det industriella ledarskapet måste EU inta en ledande roll bland viktiga vertikala sektorer inom digital teknik, från artificiell intelligens till kvantdatorteknik, mikroelektronik och virtuell verklighet. EU måste även utveckla digital infrastruktur, från cybersäkerhet och 5G till molntjänster och data.

2.4 Under den senaste lagstiftningsperioden infördes nya förordningar såsom förordningen om digitala tjänster, förordningen om digitala marknader, rättsakten om artificiell intelligens, dataförordningen och dataförvaltningsakten. Utöver förordningarna uppdaterade EU också sin industripolitik 2021, i syfte att organisera de digitala och gröna pelarna genom flera initiativ och framför allt genom viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse. Hittills har dessa projekt inte haft den förväntade genomslagskraften.

2.5 Målen för policyprogrammet för det digitala decenniet 2030 omfattar följande:

— Konnektivitet: gigabitkonnektivitet för alla.

— Avancerade halvledare: en fördubbling av EU:s globala produktionsandel.

— Kantdatorteknik och molntjänster: 10 000 klimatneutrala och mycket säkra kantdatanoder.

— Informationsteknik: första datorn med kvantacceleration.

3. **Utmaningar för EU**

3.1 Europeiska kommissionen och aktörerna i den digitala ekonomin är överens om de många utmaningar som EU måste ta itu med:

3.1.1 Tekniska utmaningar: Den snabba utvecklingen inom kommunikations- och datateknik ger upphov till nya affärsmodeller och nättillämpningar. Det här förutsätter en löpande exponentiell ökning av databehandlingen, datalagringen och dataöverföringen, men även av den tekniska kapaciteten.

3.1.2 Investeringsbehov: Europa behöver betydande och samordnade investeringar på mer än 200 miljarder euro från den privata och den offentliga sektorn för att vi ska kunna bygga ut de digitala nät med hög kapacitet som ska hjälpa oss att nå målen i policyprogrammet för det digitala decenniet 2030. För att ledande telekomoperatörer ska lyckas med omställningen till att erbjuda nätverks- och molntjänster krävs dessutom ytterligare betydande investeringskapacitet. Det behövs en försiktig investeringsstrategi där man tar geografiskt läge och befolkningstäthet i beaktande. Vi bör också tillgodose behovet av att underhålla och uppgradera infrastrukturen. Livstiden för undervattenskablar är 25 år, men det saknas en strategi för att garantera en proaktiv förvaltning av dem under hela livscykeln.

3.1.3 EU:s regelverk har spelat en avgörande roll för att främja liberalisering och investeringar under de senaste 25 åren. I detta avseende bör EU och medlemsstaterna förbättra sin förmåga att stödja horisontellt samarbete och forskning på området teknisk utveckling och att påskynda förfarandena, både genom flexiblare lagstiftning och effektiviserade förfaranden.

3.1.4 Billiga, innovativa mobil- och fibertjänster är mycket utbredda i EU jämfört med andra delar av världen. Det befintliga regelverket, som bygger på investeringsstegen och tidsfristklausulen för regelverket, måste bibehållas och vid behov kompletteras för att ta hänsyn till nya tjänster och aktörer. Med beaktande av utvecklingen av M2M-tjänster måste potentiella skillnader i nationella nummerplaner och auktorisationsordningar jämnas ut, eventuellt genom att skapa tillfälliga alleuropeiska system för dessa till sin natur gränsöverskridande tjänster. Det är ytterst viktigt att de politiska och lagstiftningsmässiga scenarier som kommissionen presenterar i vitboken snabbt genomförs genom konkreta åtgärder som syftar till att stödja de investeringar som krävs för att uppnå målen för EU:s digitala decennium. Dessutom behöver vi hålla jämna steg med de andra stora globala ekonomierna, så att de europeiska konsumenterna inte hamnar på efterkälken när det gäller tjänsternas tillgänglighet och kvalitet.

3.1.5 Fragmenterad förvaltning av radiospektrum: Tidigare försök att få till stånd en större EU-samordning av spektrumförvaltningen har inte lyckats helt. Man har noterat skillnader och förseningar i fråga om både spektrumtilldelningen och utbyggnaden av nätinfrastruktur i EU-länderna. I detta avseende välkomnar EESK förslaget från kommissionen om att bättre harmonisera utgivningen och licensieringen av radiospektrum för mobila tjänster.

3.1.6 Olika villkor: Mot bakgrund av den nya tekniken och marknaden är det för närvarande nödvändigt att garantera lika villkor för alla aktörer i det digitala ekosystemet och att säkerställa att konsumenter åtnjuter samma skydd oavsett leverantör. EU:s regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster återspeglar inte konvergensen mellan moln- och telekomleverantörer. Det garanterar heller inte lika regleringsvillkor och likvärdiga rättigheter och skyldigheter för alla aktörer och slutanvändare av digitala nät, oavsett om de är offentliga eller privata. I vitboken beskrivs på ett träffande sätt ett ekosystem där gränsen mellan de olika aktörernas roller allt mer suddas ut och kännetecknas av en rad olika relationer. Därför är asymmetrisk reglering av å ena sidan traditionella leverantörer av elektronisk kommunikation och å andra sidan leverantörer av molntjänster/digitala tjänster inte längre motiverad. Detta gäller i ännu högre grad i ett sammanhang där digitala marknader och tjänster är mycket koncentrerade, och endast ett fåtal stora plattformar för kommunikationsautomation (mycket stora onlineplattformar/grindvakter) har ett betydande och stabilt marknadsinflytande samt tillhandahåller nödvändigt innehåll/och nödvändiga applikationer till slutanvändarna.

EESK uppskattar att kommissionen anger i vitboken att ”den stabila grunden för alla framtida bestämmelser [bör] vara den europeiska förklaringen om digitala rättigheter”, och bekräftar därmed sitt åtagande att utveckla lämpliga ramar så att alla marknadsaktörer som drar nytta av den digitala omställningen tar sitt sociala ansvar och ger ett rättvist och proportionellt bidrag till kostnaderna för kollektiva nyttigheter, tjänster och infrastruktur, till förmån för alla människor som bor i EU.

3.1.7 De stora aktörernas molncenter är ofta anslutna till nätverk som enligt nuvarande lagstiftning ibland varken har kategoriserats som offentliga eller privata och därför riskerar att omfattas av rättslig oklarhet.

3.1.8 Behov av mer innovation och industriell kapacitet i hela telekomkedjan: För att trygga den ekonomiska säkerheten i sin nätinfrastruktur kan EU främja en samarbetsorienterad och tvärvetenskaplig miljö och förbättra tillgången till finansiering för EU-aktörer genom att uppmuntra ett närmare samarbete mellan privata och offentliga investeringsstrategier.

3.1.9 Hållbarhet: informations- och kommunikationssektorn står för omkring 7–9 % av den globala elförbrukningen, omkring 3 % av de globala växthusgasutsläppen och en allt större mängd avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk och elektronisk utrustning. Om den digitala tekniken används på rätt sätt kan den uppväga de egna utsläppen och bidra till att minska utsläppen överlag, men detta kräver ytterligare investeringar från operatörerna.

3.1.10 Säkerhet: I ett geopolitiskt klimat som i allt högre grad präglas av spänningar och konflikter bör den kritiska infrastrukturens cybersäkerhet, säkerhet och motståndskraft baseras på betrodda leverantörer, utveckling av säkerhetsstandarder för genomgående konnektivitet och en högre nivå av resiliens och integration på alla nivåer – markbundna och icke-markbundna nät, accessnät och stamnät, inbegripet undervattenskabelinfrastruktur.

4. **Behovet av en digital inre marknad**

4.1 EESK anser inte att det behövs några abrupta ändringar av telekomregelverket. Den nuvarande modellen är fortfarande lämplig för att öppna upp marknaderna och undvika den marknadskoncentration som vanligtvis är skadlig för kunderna när det gäller prissättning och innovation.

4.2 Förutom att främja konkurrensen inom ultrabredbandssektorn bör regelverket inriktas på att ta itu med nya frågor såsom regleringen av M2M/IoT-tjänster som är gränsöverskridande.

4.3 I vissa fall kan det vara nödvändigt att säkerställa åtkomst/sammankoppling med ledningar som är kopplade till datacentraler för att minska kostnaderna för att inrätta nya molndatacentraler, vilket kan bli nästa ”flaskhals”. En eventuell reglering av sådana nät bör följa det traditionella trestegsförfarandet, som gör det möjligt för de nationella tillsynsmyndigheterna att under Europeiska kommissionens övervakning fastställa krav på nya marknader.

5. **För att kunna konkurrera på globala marknader när det gäller digital och teknisk suveränitet behöver EU arbetstillfällen av hög kvalitet.**

5.1 Sedan 2015 har det skett en stor förändring av arbetstillfällenas karaktär inom telekommunikationssektorn. Denna förändring bör genomföras i samarbete med lokala aktörer för att säkerställa möjligheter till omskolning och tillräckligt med arbetskraft som kan förbättra framtidsutsikterna för sektorn för digital nätinfrastruktur.

5.2 På grundval av principen om ”likvärdiga villkor för likvärdiga tjänster” skulle en ny ram kunna inrättas för alla digitala aktörer och på så sätt rationalisera reglerna, utvidga tillämpningsområdet för den nuvarande ramen och tillämpa likvärdiga villkor på likvärdiga tjänster, vilket säkerställer likvärdiga rättigheter och skyldigheter för alla aktörer och slutanvändare av digitala nät.

5.3 Kommittén anser att operatörer som investerar i nya nät bör kunna ingå leasingavtal enligt de regler som kräver att de delar sina nät med andra operatörer. Det är viktigt att säkerställa en rättvis fördelning av kostnaderna mellan operatörerna.

5.4 EESK förespråkar skapandet av starka aktörer inom marknadsekonomin som främjar sysselsättning och social dialog i linje med europeiska värden.

6. **Harmonisering av regler, reformer av styrningen och förenklad rapportering**

6.1 Fragmenteringen beror inte bara på olika tillsynsmyndigheter utan också på skillnader i hur medlemsstaterna införlivar direktiv. Det finns till och med skillnader i kriterier inom en och samma medlemsstat där befogenheterna delas mellan olika regionala myndigheter. Detta skapar en lagstiftningslabyrint som kräver att juridiska experter anlitas och leder till ett långsamt beslutsfattande.

6.2 Det är därför nödvändigt att vidta följande åtgärder:

6.2.1 Prioritera lagstiftning genom förordningar i så stor utsträckning som möjligt.

6.2.2 Tillämpa principen om en enda myndighet enligt EU:s regler.

6.2.3 Påskynda certifieringsprocessen, som för närvarande kan ta 12 eller till och med 24 månader. Harmonisera, där så är möjligt, regler och kostnader för spektrumallokering. Vissa medlemsstater har tilldelat frekvenser till mycket hög kostnad för operatörerna, vilket kan bromsa investeringarna i de nya näten.

6.2.4 När det gäller specifika, mer virtuella och typiskt gränsöverskridande tjänster, t.ex. maskin-till-maskin-tjänster (M2M) och sakernas internet (IoT), bör ursprungslandsprincipen tillämpas i stället för allmänna auktorisationsordningar på nationell nivå.

6.2.5 Utfärda riktlinjer för kvalificeringen och för den förordning som enligt den europeiska kodexen för elektronisk kommunikation är tillämplig på privata e-kommunikationstjänster/nätverk och på e-kommunikationstjänster som är nummeroberoende men som fortfarande är beroende av ett nummer för att identifiera slutanvändaren.

6.2.6 Fastställa en realistisk tidsfrist för nedsläckning av kopparnät, även med beaktande av att omständigheterna kan skilja sig åt i medlemsstaterna när det gäller geografi och befolkning samt längden på den sista kilometerns anslutning. Det kan således i vissa områden vara rimligt att tillåta användning av hybridteknik (fiber till lokal spridningspunkt, vektorer osv.) under längre tid.

6.2.7 För att påskynda utbyggnaden av nästa generations nät bör man ålägga alla berörda parter som äger civil infrastruktur en uppsättning horisontella (symmetriska) skyldigheter som kan användas för att installera kablar och antenner.

6.2.8 Harmonisera de bestämmelser som är tillämpliga på nummerresurser, som till följd av digitalisering och virtualisering av tjänster och nätverk i allt högre grad används över gränserna av företagsanvändare.

7. **Det fortsatta arbetet**

7.1 Konnektivitet: Spektrumharmoniseringen i EU bör stärkas:

— Medlemsstaterna och kommissionen bör förbättra samordningen av bindande beslut på EU-nivå för att öka genomslagskraften för privata investeringar.

— En ambitiös gigabitinfrastrukturakt bör på ett enhetligt sätt införas i hela EU med enkel tillgång till offentlig infrastruktur och en gemensam kontaktpunkt i varje medlemsstat.

— Otvetydiga riktlinjer bör utfärdas om efterlevnad för specialiserade tjänster enligt förordningen om en öppen internetanslutning.

7.2 Riskkapitalinvesteringar bör frigöras:

7.2.1 Man bör påskynda skapandet av investeringsverktyg i ett sent skede och övergå till enhetliga EU-regler för alla nationella kapitalmarknader med stöd av mer samarbete mellan lokala myndigheter och EU-myndigheter.

7.3 Mer forskning inom smarta nät och en minskning av latensen:

7.3.1 Medicintekniska produkter och distansdiagnostik är mycket sårbara för latens i digitala nätverk. Förmågan att förbättra diagnostik inom hälso- och sjukvården i avlägsna områden och möjligheten till AI-stöd på detta område är i hög grad beroende av snabb och tillförlitlig digital nätinfrastruktur som går att lita på.

7.3.2 Smarta nät kan minska utsläppen och skapa mer energieffektiva arbetsplatser och hem samt utgöra ett dynamiskt sätt att säkerställa effektivare kollektivtrafik.

7.3.3 Man bör följa principen om rapportering endast en gång, som stöds av kommissionen, och rapportera till en enda utsedd myndighet.

7.4 Dataekonomi:

— Det bör klargöras att företag omfattas av en enda ansvarig behörig myndighet enligt dataförordningen.

— Dataförordningens främsta funktion som en ram för att reglera data som företag delar till myndigheter för officiell statistik i EU bör erkännas.

— En harmoniserad ram bör säkerställas när det gäller hälso- och sjukvård, för hälsodata, dataskydd och integritet, inbegripet anpassning och samstämmighet mellan den allmänna dataskyddsförordningen och det framtida europeiska hälsodataområdet.

7.5 EU:s kritiska infrastruktur bör säkras: cybersäkerhet för reglerade enheter:

— Riktlinjer bör utfärdas som klargör samspelet mellan nätverks- och informationssäkerhetsdirektivet (NIS 2) och cyberresiliensakten när det gäller fjärrdatabehandlingstjänster.

— Man bör följa principen om rapportering endast en gång, som stöds av kommissionen, och rapportera till en enda utsedd myndighet.

— Cybersäkerhetsentiteter bör konsolideras för att öka den operativa effektiviteten och bättre stödja motståndskraften hos kritisk infrastruktur såsom energinät.

— Man bör enas om en tydlig tidsplan för utvecklingen och godkännandet av EU:s certifieringssystem och säkerställa att dessa system uteslutande är strukturerade kring tekniska skyddsåtgärder för cybersäkerhet.

7.6 Kommunikationsprotokollen för programvara bör harmoniseras.

7.7 Vissa grundläggande krav bör fastställas för all kommunikationsprogramvara, t.ex. bör all överföring av uppgifter krypteras.

7.8 Offentlig upphandling av digitala tjänster:

7.8.1 Direktivet om offentlig upphandling bör omvandlas till en förordning och främja harmoniserade kriterier för tilldelning av kontrakt, där cybersäkerhet och hållbarhet värderas på samma sätt som kostnaderna. På kort sikt bör riktlinjer utfärdas enligt direktivet för inköp av programvara.

Bryssel den 18 september 2024.

Oliver RÖPKE
Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs ordförande